

KULTURA-INFO.BY

На фота ўзорны харэаграфічны ансамбль "Сюзор" Бялыніцкага РЦК

Бялынічы – Культурная сталіца

Працяг тэмы на стар. 3, 7—10

Вынікі электаральнай кампаніі Прэзідэнт Беларусі Александр Лукашэнка абмеркаваў з Сяргеем Лебедзевым, генеральным сакратаром СНД, старшынёй місіі назіральнікаў ад Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

Сустрэча адбылася 26 лютага. Александр Лукашэнка, віцецэнні Сяргея Лебедзева, прадусім адзначыў высокую якасць на выбарах. “Добрая якасць”, — пагадзіўся старшыня місіі.

— Самае галоўнае, людзі зразумелі цяперашні момант, правільна ўспрымаюць, характарызуюць яго, — сказаў Прэзідэнт падзякаваў членам місіі СНД, якія сталі не толькі назіральнікамі, але і фактычна арганізатарамі выбараў: — Вашую работу мы вельмі цнім.

Кіраўнік дзяржавы канстатаваў, што гэтая электараль-

ная кампанія адметная шмат якімі навацямі. Упершыню ў Беларусі зладзілі адзіны дзень галасавання. Адначасова выбралася ўся вертыкаль прадстаўнічых органаў улады ад сельскіх Саветаў да парламента. Па адным назіральніку, усё прайшло вельмі добра.

— І бачым, што цяперашнюю ўладу падтрымліваюць больш як 87 % насельніцтва, — прывёў лічбы Прэзідэнт. — Адназначна падтрымліваюць.

Наконт некаторых праблем Александр Лукашэнка заўважыў:

— Мы за год іх папярэдняе, выправім. І ўяўляюцца, што людзі яшчэ ў большай колькасці прыйдуць на прэзідэнцкія выбары.

Хаця, па словах беларускага лідара, гэта будзе няспрыяльнае працэс, бо нас збіраюцца “хістаць”.

— Але мы гатовы да гэтага. Вельмі сур’ёзна рыхтаваліся і гатовы да правядзення выбараў, якія абудзіла праз год, — запэўніў Александр Лукашэнка.

Прэзідэнт яшчэ раз падзякаваў за работу асабіста Сяргею Лебедзеву і ўсім членам місіі СНД, а таксама пацікавіўся магчымымі заўвагамі, — сказаў галоўнае, Александр Рыгоравіч, што мы пераканаліся: настрой у выбаршчыкаў звароны, лобравы настрой, — падкрэсліў старшыня місіі. — Асноўная думка, якую нам выказвалі выбаршчыкі: “Галоўнае для нас — мір, стабільнасць і дабрабыт Беларусі”. З гэтым настроям людзі ішлі на выбары.

Думаю, такое жаданне — забяспечыць мір і стабільнасць у Беларусі — якраз стымлявала людзей прайсці прагала-саваць.

— Але мы гатовы да гэтага. Вельмі сур’ёзна рыхтаваліся і гатовы да правядзення выбараў, якія абудзіла праз год, — запэўніў Александр Лукашэнка.

Прэзідэнт яшчэ раз падзякаваў за работу асабіста Сяргею Лебедзеву і ўсім членам місіі СНД, а таксама пацікавіўся магчымымі заўвагамі, — сказаў галоўнае, Александр Рыгоравіч, што мы пераканаліся: настрой у выбаршчыкаў звароны, лобравы настрой, — падкрэсліў старшыня місіі. — Асноўная думка, якую нам выказвалі выбаршчыкі: “Галоўнае для нас — мір, стабільнасць і дабрабыт Беларусі”. З гэтым настроям людзі ішлі на выбары.

Думаю, такое жаданне — забяспечыць мір і стабільнасць у Беларусі — якраз стымлявала людзей прайсці прагала-саваць.

Галоўнае — мір і стабільнасць

Юбілей і конкурсы

Чарговая апаратная нарада міністра культуры Рэспублікі Беларусь Анатолія Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў міністэрства прайшла 27 лютага. Дзякуючы відэасувязі, у пасяджэнні ўдзельнічалі таксама кіраўнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

Абмяркоўвалася арганізацыя мерапрыемстваў да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад націскаў. У гэтым шэрагу — выставы, мабільныя экспазіцыі, а таксама сумесныя з музеямі Расійскай Федэрацыі праекты і міжнародная навуковая канферэнцыя. Яна запланавана ў Беларускім дзяржаўным музеі Вялікай Айчыннай вайны на сакавік. У першы месяц лета прадстаўнікі краіны прэзентуюць выставу ў Музеі Перамогі на Паблонай гары ў Маскве. Акрамя таго, 27 чэрвеня адкрыецца беларуская экспазіцыя на Выставе дасягненняў народнай гаспадаркі. Літаратурныя музеі падрыхтоўваюць праекты, прысвечаныя пісьменнікам-франтавікам і лёсам айчынных майстроў слова палчас вайны.

Таксама разглядалася правядзенне Рэспубліканскага фестывалю нацыянальнай драматургіі імя Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча ў Магілёўскім абласным тэатры драмы і камедыі, абвешчанае конкурсу беларускай сучаснай драматургіі. Удзельнікі народнага гаворкі і пра фестываль “Кінавок”, прамеркаваны да 100-годдзя айчынага кіно. Форум пройдзе ў кінацэнтры па ўсёй краіне з 28 лютага па 11 снежня і прапануе глядачам служыць з залатою калекцыяй “Беларускія фільмы”, вышпудленыя знайдуць. У рамках фестывалю ў кінацэнтры “Піанер” таксама будзе прапавана выстава, прысвечаная мінуўшчыне беларускага кіно. Гэтую экспазіцыю зладзіць Нацыянальны гістарычны музей.

Падчас сустрэчы з дэлегацыяй ШАС

На ўзроўні ШАС

Беларусь зацікаўлена ва ўзаемадзейні ў рамках ШАС па ўсіх напрамках культурнага супрацоўніцтва. Аб гэтым заявіў Анатолій Маркевіч падчас дэлегацыйнай сустрэчы з дэлегацыяй прадстаўнікоў Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва.

Міністр культуры Рэспублікі Беларусь вітаў гэтай 24 лютага. Дэлегацыя ШАС узначальваў намес-

нік генеральнага сакратара Нурлан Еркембаев.

У ходзе гутаркі Анатолій Маркевіч зацікаўлена ва ўзаемадзейні па ўсіх напрамках культурнага супрацоўніцтва. У прыватнасці, міністр адзначыў, што летась, 26 кастрычніка, у рамках Савета кіраўнікоў урадаў дзяржаў — членаў ШАС Раман Галоўчанка прапанаваў правесці Дзень нацыянальных культур ШАС у рамках Міжнароднага фестывалю

мастатваў “Славянскі базар у Віцебску” ў ліпені 2024 года. Менавіта гэты праект, што мусяць прайсці пад эгідай міністра культуры дзяржаў — членаў арганізацыі, дэталёва абмяркоўваўся падчас дэлегацыйнай сустрэчы.

Падумак для сённяшніх плённых стасункаў быў закладзены дзякуючы папярэднім дамоўленням. Так, у рамках працэсу атрымання нашай краінай статусу дзяржавы — члена ШАС у снежні 2023 года Беларусь далучылася да Пагаднення паміж урадамі дзяржаў — членаў ШАС аб супрацоўніцтве ў галіне культуры, падпісанага ў Бішкеку 16 жніўня 2007 года, і Пагаднення паміж урадамі дзяржаў — членаў ШАС аб супрацоўніцтве ў галіне аховы аб’ектаў культурнай спадчыны, падпісанага ў Душанбэ 17 верасня 2021 года.

Наогул, Беларусь мае высокі ўзровень двубокковых адносін з краінамі ШАС: Саюзная дзяржава з Расіяй, успаганова і ўсебаковае стратэгічнае партнёрства з Кітаем, стратэгічны характар адносін з Казахстанам, высокі ўзровень адносін з Індыяй і Пакістанам.

Нагадаем, што сёння дзяржавамі — членамі ШАС з’яўляюцца дзевяць краін: Рэспубліка Індыя, Рэспубліка Казахстан, Кітайская Народная Рэспубліка, Кыргызская Рэспубліка, Ісламская Рэспубліка Іран, Ісламская Рэспубліка Пакістан, Расійская Федэрацыя, Рэспубліка Талжыкістан, Рэспубліка Узбекістан.

Маніторынгі арганізатараў

На апаратнай нарадзе з удзелам міністра культуры Анатолія Маркевіча, якая адбылася 27 лютага, закралася пытанне праверак арганізатараў культурна-выдвальных мерапрыемстваў.

У Брэскай вобласці за 2024 год праведзена 156 праверак і выяўлена

адно парушэнне. У Віцебскай вобласці за люты прайшло 33 праверкі, знойдзена адно парушэнне. На Гомельшчыне з пачатку года штодзённа ладзіцца ад 15 да 20 маніторынгаў — парушэнні не зафіксаваны, але былі вынесены заўвагі па афармленні дакументаў. У Мінскай вобласці правялі 127 маніторынгаў, парушэнні не ўстаноўлены.

На Магілёўшчыне штодзённа арганізоўваецца ад 20 да 27 маніторынгаў, знойдзены два парушэнні. У Мінску за апошнія два тыдні было зладзена каля 40 праверак — выяўлены чатыры сур’ёзныя парушэнні, а тром установам, якія дасупілі няязначына парушэнні, вынесены пярэджанні аб неабходнасці выканання нормаў заканадаўства.

Знамянальная падзея

Учора Бялынічы афіцыйна сталі Культурнай сталіцай Беларусі.

Акцыя “Культурная сталіца Беларусі” праводзіцца па ініцыятыве галоўнага міністэрства з 2010 года. Галоўная мэта гэтага рэспубліканскага праекта — прэзентацыя культурнага патэнцыялу гароду і рэгіёнаў краіны. Першым пачынаў статус атрымаў Палачка, за ім — Гомель (2011), Нясвіж (2012), Магілёў (2013), Гродна (2014), Брэст (2015), Маладзечна (2016), Бабруйск (2017), Наваполацк (2018), Пінск (2019), Ліда (2020), Барысаў (2021), Орша (2022), Слуцк (2023).

Сёлета эстафету зноў прыняла Магілёўшчына: цырымонія адкрыцця рэспубліканскай акцыі “Бялынічы — культурная сталіца Беларусі 2024” адбылася

29 лютага. З прывітальным словам да жыхароў і гасцей гарода звярнуўся міністр культуры Анатолій Маркевіч. Ва ўрачыстай прамоў ён адзначыў, што для Бялынічаў 2024 год стане спецыяльным. Яго напоўняць яскравыя культурныя падзеі: святы, канцэрты, фестывалі, выставачныя праекты. У гэтым катэгорыя беларускіх зямлі з’явіцца мноства прыхільнікаў — аматараў як прафесійнага мастацтва, так і народнай творчасці з усёй краіны.

Міністр падкрэсліў: вельмі сімвалічна, што менавіта ў 100-гадовы юбілей краю Бялынічы атрымалі статус Культурнай сталіцы. Гэта яшчэ больш зацікавіць і мясцовых жыхароў, і шматлікіх гасцей.

Бялынічы краіны вядуць сваёй прыгажосцю і натхняюць аўтараў на ства-

Міністр культуры Рэспублікі Беларусь Анатолій Маркевіч і старшыня Бялыніцкага раённага выканаўчага камітэта Вольга Прыстромская

раўненне мастацкіх, паэтычных і музычных твораў, — заўважыў Анатолій Мечыславіч. — Гэтая цудоўная зямля падарвала ўсёй суветнай супольнасці славыты мастакоў, такіх як Вітольд Бялыніцкі-Біруля, Ларыса Журавіч, Віктар Альшэўскі, Непаўторныя вобразы ўвабачае на легендарнай сцэне нацыянальнага Купалаўскага тэатра Уладзімір Рагаўцоў.

Прысьвечаны званні Культурнай сталіцы — вельмі значнаму падзея. Гэта адначасова і вялікі гонар, і вялікая адказнасць, — адзначыў міністр. — Адказнасць за сваю гісторыю, спадчыну, слаўныя традыцыі нашай краіны. І ў той жа час развіццё крэатыўных ідэй і творчага патэнцыялу рэгіёна.

Анатолій Мечыславіч паказаў усім удзельнікам свята асалоду ад сустрэчы з мастацтвам, моцнага здароўя, аптымізму, натхнення, новых поспехаў і дасягненняў на карысць роднай Беларусі.

Працяг тэмы на стар. 7—10

Культурна-інфармацыйнае супрацоўніцтва

У святочнай праграме, што разгарнулася ўчора ў Культурнай сталіцы, знайшлося месца і для дэлевак перамоў: 29 лютага ў музеі імя В. К. Бялыніцкага-Бірулі падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве паміж рэдакцыяна-выдавецкай устаноў “Культура і мастацтва” і сектарам культуры Бялыніцкага раённага выканаўчага камітэта.

Іна Віннікава і Наталія Кузняцова падчас падпісання

Мэта пагаднення — культурна-інфармацыйнае супрацоўніцтва ў сферы культуры ў рамках праграм мерапрыемстваў Культурнай сталіцы, Гола якасці і 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Падпісаны дакумент мусяць паспрыяць выкананню задач рэспубліканскай акцыі “Культурная сталіца Беларусі” — патрыцы нацыянальнай куль-

туры, прыцягненню ўвагі грамадскасці, турыстаў да славуцасей, традыцый, самабытнасці рэгіёнаў. Таксама срод задач — актывізацыя супрацоўніцтва з мясцовымі органамі ўлады, падтрымка творчых ініцыятыў, культурнага жыцця Бялыніцкага краю.

Сумесная дзейнасць будзе развівацца праз стварэнне ў газеце “Культура” спецыяльнай рубрыкі “Культурная сталіца — 2024”, публікацыя тэматычных

матэрыялаў у часопісе “Мастацтва”, асветленне адпаведных навін на інтэрнэт-рэсурсах РВУ, правядзенне круглых сталаў ды іншых мерапрыемстваў у прэс-клубе “Культура і мастацтва”.

Пагадненне падпісалі Наталія Кузняцова, дырэктар рэдакцыяна-выдавецкай устаноў “Культура і мастацтва”, ды Іна Віннікава, загалдчык сектара культуры Бялыніцкага раённага выканаўчага камітэта Магілёўскай вобласці.

мерапрыемстваў

Нагадаем, што з 1 жніўня 2022 года да правядзення культурна-выдвальных мерапрыемстваў рээстр дапускаюцца толькі арганізатары, уключаныя ў адпаведны рээстр. Перад тым, які фарміруецца Міністэрствам культуры, размешчаны ў адкрытым доступе на сайце ведамства.

У адпаведнасці з паставою Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 22 чэрвеня 2022 года № 401 “Аб рэестры арганізатараў культурна-выдвальных мерапрыемстваў” рээстр уключае сабой базу даных аб арганізатарах культурна-выдвальных мерапрыемстваў з ліку індывідуальных прадпрыемстваў, зарэгістраваных у Рэспубліцы Беларусь, і юрыдычных асоб Рэспублікі Беларусь, за выключэннем дзяржаўных органаў,

дзяржаўных арганізацый і арганізацый, у статутных фондах якіх 50 і больш працэнтаў акцый (долей) уключаюцца ў адпаведны рээстр. Перад тым, які фарміруецца Міністэрствам культуры, размешчаны ў адкрытым доступе на сайце ведамства.

Па старонках календара

29 лютага нарадзіўся Аляксей Фёдаравіч Данукалаў (1916—1944) — удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза (званне прысвоена 15 жніўня 1944 года памяртотна). Удзельнічаў у абарончых баях за Лепель, Оршу, Смаленск. У 1941-м трапіў у акружэнне. У жніўні таго ж года арганізаваў партызанскі атрад “Радзіма”, што дзейнічаў на тэрыторыі Смаленскай і Віцебскай абласцей. У красавіку 1942 года атрад быў рэарганізаваны ў партызанскую брыгаду “Аляксей”, камандзірам якой стаў Аляксей Данукалаў.

І сакавік з’явілася на свет Золя Васільеўна Асмалеўская (1928—2012) — беларуская актрыса тэатра і кіно, заслужаная артыстка БССР. З 1954 года працавала ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя М. Горкага.

І сакавік нарадзіўся Фёдар Іванавіч Шмакаў (1917—2009) — беларускі акцёр, тэатральны рэжысёр, народны артыст БССР і СССР. Быў за 60 гадоў працаваў у тэатры. Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. Узнагароджаны Дзяржаўнай прэміяй БССР, прэміяй “За духоўнае адраджэнне”, прызам Беларускага саюза тэатральных дзеячаў “Крышталёвая Паўлінка”, орданам “Знак Пашаны”, ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга, Дружбы народаў, медалём Францішка Скарыны.

4 сакавік з’явілася на свет Вольга Фёдаровна Нячай (1936—2010) — беларускі кіназнавец і кінакрытык, доктар мастацтвазнаўства, адзін з аўтараў “Гісторыі беларускага кіно”, зборнікаў “Кіно Савецкай Беларусі”, “Сучаснае беларускае кіно”, “Папярэдняе беларускае кіно апошніх гадоў”, “Беларускае сучаснае мастацтвазнаўства і крытыка”, “Экран і культура (Беларускае дакументальнае кіно і культура Беларусі)”.

5 сакавік 1951 года — дзень нараджэння Галіны Канстанцінаўны Гаралавай, беларускага кампазітара, асадужанага дзеяча мастацтваў Рэспублікі Беларусь, прафесара Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі.

6 сакавік нарадзіўся Анатолій Александравіч Ляўдскі (1923—1995) — беларускі тэатральны рэжысёр, народны артыст БССР. У 1956—1986 гадах працаваў рэжысёрам Беларускага дзяржаўнага тэатра лялек.

Падчас сустрэчы

Гісторыя здзяйснення сёння

У Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці 23 лютага адбылося падпісанне пагаднення паміж Міністэрствам культуры і Міністэрствам адукацыі аб рэалізацыі агульнарэспубліканскага праекта "Урок у музеі" і супрацоўніцтве ў пытаннях выкарыстання рэсурсаў музеяў краіны ў патрыятычным выхаванні дзяцей і моладзі.

Узел у мерапрыемстве ўзялі першы намеснік міністра культуры Валерый Грамада і намеснік міністра адукацыі Аляксандр Калдубай. Сымвалічна, што сустрэча была праведзена да Дня абароны Айчыны і Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь.

ПОШУК НОВЫХ ФОРМ

Аляксандр Калдубай падзякаваў Міністэрству культуры за цесную ўзаемазвязь у сферы адукацыі і азначаў, што ўжо два гады выдзяляе праект "Адзіны дзень бясплатнага наведвання музея для ўсіх школьнікаў" на апошніх серадах месяца. Чарговы праект дазволіць удыхнуць новае жыццё ў традыцыйную форму правядзення ўрокаў і экскурсій. Міністэрствам і падведомствам арганізацыям была праведзена сур'ёзная падрыхтоўчая работа над алгарытмамі ўрокаў.

У выніку прыйшлі да высновы, што ўрокі ў музеях павінны весці менавіта педагогічныя работнікі, але пры гэтым неабходна абяраць на досвед экскурсаводаў і работнікаў музеяў, для таго каб павялічылі прадставіць экспазіцыі і цалкам выкарыстаць патэнцыял устаноў.

Падпісанне гэтага пагаднення даць магчымасць вывесці выкладанне на новы якасны ўзровень, што асабліва тычыцца сацыяльна-гуманітарных дысцыплін.

ВЫХАВАННЕ ПАВАГІ

Валерый Грамада расказаў, што для вызначэння тэматыкі адкрытых урокаў у музеях была праведзена маштабная і дэталёвая работа. У кожным раёне па ўсёй рэспубліцы будуць заключаны адпаведныя пагадненні з музейнымі ўстановамі. Гэта не толькі гістарычныя, але і краязнаўчыя да ваенных музеяў, таму тэматыка ўрокаў накіравана на тое, каб данесці гістарычную праўду і замацаваць веды школьнікаў праз прадметны шэраг, працу экскурсаводаў і навуковых супрацоўнікаў.

Сёння ўжо ёсць добры досвед стварэння сумесных праектаў: напрыклад, у Беларускім дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў рэалізаваны праект "Лінія памяці. Код вайны". У сацыяльна-культурным цэнтры ўніверсітэта падчас наведвання двух такіх канцэртных мерапрыемстваў больш за чатыры тысячы дзяцей з усё рэгіёнаў мелі магчымасць убачыць унікальны спектакль, які расказаў аб подзвігу нашага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Агульнай задачай выхавання падрастаючага пакалення ў духу патрыятызму, любові і павагі да радзімы і старэйшых, а таксама захавання нашай гістарычнай памяці.

СУМЕСНЫМІ НАМАГАННЯМІ

Асноўны напрамак праекта — арганізацыя і правядзенне ўрокаў устаноўмі агульнай

сярэдняй адукацыі ў музеях на базе іх экспазіцый. Пагадненне прадугледжвае сумесную работу па патрыятычным выхаванні навучанскай моладзі праз супрацоўніцтва музеяў Рэспублікі Беларусь і устаноў адукацыі, фарміраванне станоўчага іміджу вядомстваў у сродках масавай інфармацыі, а таксама сярэд навучанскай моладзі і іх бацькоў. З удзелам супрацоўнікаў музеяў на бязвыплатнай аснове на працягу навучнага года будуць арганізаваны навучныя заняткі ў форме экскурсій, якія вызначаны па тэматычных раздзелах пастаянных экспазіцый паводле тэмы, з'яўляюцца ад устаноў адукацыі.

АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ

А 23 лютага для навучанскай мінскай школ ды гімназій, Мінскага гарадскога каледжа вучылішча, Мінскага гарадскога педагагічнага каледжа і малалых педагогаў правілі экскурсію па музеі і першы ўрок гісторыі пад назвай "Гісторыя здзяйснення сёння!". Школьнікі атрымалі ўнікальную магчымасць задаць пытанні намеснікам кіраўнікоў вядомстваў і папоўніць скарбонку ведаў новымі звесткамі аб гісторыі развіцця і становлення нашай краіны.

Урок "Гісторыя здзяйснення сёння!" у сценах музея сучаснай беларускай дзяржаўнасці правілі настаўніца гісторыі сталічнай гімназіі № 31, пераможца рэспубліканскага конкурсу "Настаўнік года" ў намінацыі "Гісторыя. Грамадазнаўства. Геаграфія" Людміла Гурыновіч і настаўніца гісторыі і грамадазнаўства сярэдняй школы № 148, настаўнік-металіст у далёкай дыплома другой ступені гарадскога конкурсу "Сталічны настаўнік — сталічная адукацыя" 2023 года ў намінацыі "Гісторыя. Грамадазнаўства. Геаграфія" Людміла Рушча.

Удзельнікі сустрэчы разам з настаўнікамі здзейснілі экскурсію па стэрках гісторыі, якія вызначылі шлях нашай краіны. Юнакі і дзівчаты захоплены ад

казвалі на пытанні: "У якіх умовах праходзіла становленне малой беларускай дзяржавы?", "Як змянілася жыццё насельніцтва Заходняй Беларусі пасля ўз'яднання з БССР?", "У чым значнасць рассялення Генеральнай пракуратарай фактаў генацыду беларускага народа? Ці варта довадзіць да агульнага ведама факты злычынстваў вадмыслення і даўніны?", "Наколькі важна для нашай дзяржавы мешь удасноў Канстытуцыю?".

НА КАРЫСЦЬ РАЗВІЦЦА

Падчас сустрэчы было адзначана, што 2024-ы — гэта час юбілейных дат, якія звязаны з этапамі становлення нашай дзяржавы, сярэд якіх 105 гадоў з дня ўтварэння Беларускай Саветскай Сацыялістычнай Рэспублікі, 85-годдзе ўз'яднання беларускага народа ў адзінай дзяржаве, 80 гадоў вызвалення Беларусі ад нашыцкіх захопнікаў, 30 гадоў з дня прыняцця Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Як заўважыла настаўніца Людміла Гурыновіч, гісторыя — гэта не толькі мінулае, пра якое мы памятаем і якім ганарымся. Гісторыя робіцца тут і цяпер, і мы, грамадзяне Рэспублікі Беларусь, нясема адказнасць за тое, якой будзе будучыня нашай краіны, нашага народа.

Падчас работы дыялогавай пліцоўкі юнакі і дзівчаты змалі і задаць ганаровым газіям свае пытанні. Так, навучанца цікавіла, якія магчымасці адкрываюцца перад школьнікамі пасля падпісання пагаднення, ці працягненца папулярызаваня творчасці беларускіх мастакоў на вуліцах Мінска, ці плануецца ў будучыні зрабіць адзіны дзень наведвання не толькі музеяў, але і іншых аб'ектаў культуры, напрыклад тэатраў. Сустрэча паказала агульную зацікаўленасць прадстаўнікоў розных пакаленняў у далейшым супрацоўніцтве на карысць развіцця нашай краіны.

Антон РУДАК
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Задача "Урока ў музеі" — выхаванне маладога пакалення ў духу патрыятызму, любові і павагі да радзімы, старэйшага пакалення, а таксама захаванне нашай гістарычнай памяці.

Удзельнікі "Урока ў музеі"

Мінулае — на мове творчасці

Пры поўных залах прайшлі ў лютым паказе ваенна-патрыятычнага праекта "Лінія памяці. Код вайны". Гледачамі канцэрта-спектакля сталі навучанцы устаноў адукацыі з розных рэгіёнаў краіны.

Прэм'ера праекта адбылася ў май мінулага года і адразу выклікала цікавасць з боку падрастаючага пакалення. З таго часу пастаноўку прэзентавалі на розных пляцоўках з няёмным поспехам. Чарговы прагляд для моладзі быў арганізаваны ў спартыўна-культурным цэнтры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў у лютым.

Праект "Лінія памяці. Код вайны" рэалізуецца ў рамках граanta Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Канцэрт быў падрыхтаваны пры

актыўным удзеле студэнтаў нашага ўніверсітэта. Гэта мастацкае асэнсаванне інфармацыі, атрыманай у тым ліку пры рассяленні Генеральнай пракуратары справы аб генацыдзе беларускага народа ў часы Вялікай Айчыннай вайны, — падкрэслівае рэктар БДУКІ Наталія Карчэўская. — Адзначу, што беларуская моладзь, на якую ў першую чаргу накіраваны праект, павінна ведаць і помніць трагічныя старонкі нашай гісторыі. Таму паказ спектакля для школьнікаў з розных гарадоў Беларусі з'яўляецца вельмі важнай справай.

Акрамя студэнтаў Універсітэта культуры і мастацтваў — малалых харографіаў і акцёраў, — у спектаклі удзельнічалі дзівчача-маладзе вядомы танцавальныя калектывы з Мінска, Рагачова, іншых га-

Падчас канцэрта-спектакля

радоў. Апавальдніца агучвала Заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь Вера Паліяхова. Структурна спектакль складаецца з некалькіх тэматычных блокаў. Так, праз харэаграфічныя прыёмы артысты паказвалі пакеты дзяцей — вянны канцэнтрацыйнага лагера "Чырвоны берат", адсылалі да пытка "Лічы на сэрцы" знакамітага мастака, героя Беларусі Міхаіла Савіцкага. Зразумела, што рэалізацыі такіх складаных вобразаў паіраэдычнаў доўгі і адказны этап падрыхтоўкі.

— Мы заўсёды звярталіся да тэмы Вялікай Айчыннай вайны, там мелі ў актыве некалькі якасных харэаграфічных нумароў. Вырашылі дапрацаваць ідэі, на што пайшло амаль чатыры месяцы. У выніку быў створаны цэльны спектакль, — распадае гісторыю стварэння праекта яго аўтар і галоўны балетмайстар, старэйшы выкладчык кафедры харэаграфіі БДУКІ Вольга Наўрошкая. — У пастаноўцы мы паспрабавалі расказаць пра трагічны падзеі мінулага на мове творчасці. Даручы наш спектакль ідзе 45 хвілін, як звычайны ўрок у школе. І гэта зроблена не вынашка, бо праект павінен стаць для маладога пакалення спраўным урокам памяці аб мінулым.

У хол перад паказам працавала выстава Дэпартамента па архівах і справаводстве Міністэрства юстыцыі Рэспублі-

На выставе Генеральнай пракураторы Рэспублікі Беларусь і Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь

кі Беларусі, Нацыянальнага архіва і Дзяржаўнага архіва кінафоталакументаў. На вялікіх плакатах была размешчана падрабязная інфармацыя аб злычынствах насельніцтва ў час нямецкай акупацыі Беларусі.

— Аўтарам спектакля ўдалося перадаць жуаднасць палітыкі генацыду, паказаць, што вайна — гэта зло. З дапамогай мастацкіх прыёмаў была створана атмасфера страху, які ахапіў людзей у той час. У выніку я ўзнуціўся, што неглы дапусціць паўтарэння трагедыі, — падзяліўся ўражаннямі пасля канцэрта дзевяцікласнік сталічнай школы № 209 Яраслаў Фяльскоў.

І словы гэтага і іншых юных гледачоў пераверлілі, што пасланне, якое імкуніліся данесці стваральнікі праекта "Лінія памяці. Код вайны" да маладога пакалення, знайшоў сваіх адрасатаў.

Даніл ПІКАРАЦ
Фота аўтара і з сайту БДУКІ

Паказ праекта арганізаваны Міністэрствам культуры і Беларускім дзяржаўным універсітэтам культуры і мастацтваў.

Наступныя паказы для моладзі прайдуць у сакавіку і красавіку.

Кінаакцыі: дзеля будучыні

Рэспубліканскі рэтракінафестываль "Кінабек" стартуваў 28 лютага па ўсёй краіне. Арганізатарамі праекта сталі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная кінастудыя "Беларусьфільм", Беларускае дзяржаўнае акадэмія мастацтваў і кінапрактычныя арганізацыі.

Святкаванне 100-годдзя беларускага кіно пачалося з рэтракінафестывала "Кінабек", у рамках якога пройдуць 33 паказы самых знакавых стужак "Беларусьфільма". Фільмам адкрыцця была выбрана "Лясная быль" Юрыя Гарыча. За 20 гадоў гэта першы кінацэнтральны паказ аднаго рэстаўраванай нямой карыны, з якой барэ адлік гісторыя ўсяго беларускага кінамагара ў Мінску паказ праходзіў у суправаджэнні тапера, у рэгіён — з накладанай музыкы.

А ў фазе сталічнага кінацэтра "Піонер" разгарнулася выстава, падрыхтаваная Музеём гісторыі беларускага кіно і Нацыянальнай кінастудыяй "Беларусьфільм". Экспазіцыя знаёміць гасцей з усімі вехамі айчынага кінамагара пра паказы, фотаздымкі, каспумы і рэквізіт. Рэспубліканскі кінафестываль "Кінабек", сімвалам якога стаў Буршнін, працягнецца да снежня. Дакрануцца да беларускага кіналетпісца можна ва ўсіх кінацэтрах краіны.

Напярэдадні афішыйнага старту святкавання 100-годдзя нашага кіно распачалася дзея кінаакцыі. "У адны дзень — за адзінства!" — пад такім дэвізам 24 і 25 лютага прайшла патрыятычная акцыя "Я люблю Беларусь!". У кінацэтрах Мінска, абласных і раённых цэнтраў, а таксама ў установах культуры і школах, дзе былі размешчаны выбарчыя ўчасткі, адбыліся паказы карынаметражнай стужкі

"Беларусь. Адзінства" і легендарнай народнай камедыі "Белья Росы".

На тым жа тыдні разгарнулася рэспубліканская кінаакцыя, у рамках якой абдушчана паказы найлепшых беларускіх і савецкіх фільмаў пра Вялікую Айчынную вайну. Сымвалічна, што першыя паказы прайшлі напярэдадні адзінага дня галасавання. Гэта сімвал пераемнасці нашых традыцый і непарушнай сувязі пакаленняў: будучыня, якую мы выбіраем сёння, стала матчмай дзівчачы подзвігу нашых дзядоў і прадзедаў-героў. На працягу года школьнікі, навучанцы каледжаў і студэнты будуць наведваць сеансы ў кінацэтрах сталіцы, абласных і раённых цэнтраў краіны, каб убачыць вялікія фільмы, на якіх вырасілі пакаленні патрыятаў. Для малалых гледачоў будуць арганізаваны сустрэчы з гісторыкамі, супрацоўнікамі музеяў, бібліятэч і кінацэтраў, прайдуць выставы і культурныя імпрэзы. Акцыя,

Афіша фільма "Лясная быль" (1926)

прысвечаны 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, працягнецца да верасня. Усе паказы будуць бясплатнымі.

Яўгенія БЕЦЕ

Беларускаму кіно – 100!

Як адзначым векавы юбілей?

Сёлета беларускі кінематограф святкуе 100-годдзе. Міністэрства культуры сумесна з Нацыянальнай студыяй “Беларусьфільм” падрыхтавала шэраг адмысловых мерапрыемстваў. Што чакае прыхільнікаў айчыннага кіно?

Святкаванне векавага юбілею не звядзецца да адной даты — Дня кіно, 17 снежня. Розныя імпрэзы пройдуць па ўсёй краіне на працягу года. Да іх падрыхтоўкі паклісчалася ўся культурная грамадская рэспубліка.

ПА УСЁЙ КРАІНЕ

— Не толькі Міністэрства культуры, кінастудыя і кінапракатыныя арганізацыі ўдзельнічаюць у падрыхтоўцы святавання. Мы атрымалі вялікую колькасць прапанов і ад ВНУ: Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, — адзначыла **Ірына Дрыга**, начальніца аддзела па кінематографіі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. — На працягу юбілейнага года з намі будуць супрацоўнічаць Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Беларускае дзяржаўнае ўпраўленне культуры, рэдакцыя часопіса “На экранях” — усе яны прапанавалі свае мерапрыемствы, каб год сапраўды прайшоў пад знакам кіно. План мерапрыемстваў па падрыхтоўцы і правядзенні 100-годдзя беларускага кіно быў падпісаны міністрам культуры Анатолем Марквічам уначы ў студэнц, а таксама падпісанымі ўрадам. Першая падзея — рэспубліканскі фестываль “Кінабек” — стартуе

па ўсёй Беларусі 28 лютага. Але нягледзячы на тое, што фестываль працянецца да снежня, аднымі паказамі знакавых беларускіх стужак арганізатары не абмяжуюцца. Публіка ўбачыць і доўгачаканую навінку.

— Запланаваны агульнанацыянальная прэм’ера праектаў “Беларусьфільма”: ваеннай драмы аб беларускіх партызанах і іх ролі ў аперацыі “Баграціён” — “Час вярнуцца”, сумеснага беларуска-расійскага гістарычнага фільма па матывах рамана Уладзіміра Караткевіча “Чорны замак” і першага поўнамэтражнага анімацыйнага 3D-фільма для дзяцей “Песня Сірын”. Гледачам таксама прадставяць спецыяльны пакет фільмаў у зменшанай форме, на якім працуе студыя “Лептасіс”, — “Час кіно”. Трылогія будзе прысвечана гісторыі беларускага кінематографіа ад першых кіназдымаў да іпернавага моманту, — дадае **Ірына Уладзіміраўна**.

Запланавана вялікая колькасць мерапрыемстваў для дзяцей і моладзі. Так, тэматычныя дні беларускага кіно пройдуць падчас канікул на базе школьнай і аздараўленчых лагераў. Чакаюцца творчыя сустрэчы з удзелам кінематографістаў у межах праекта “Школа актыўнага грамадзяніна”, албузешка і сумесная акцыя Міністэрства адукацыі і Міністэрства культуры “Крок да поспеху”. Ва ўстановах вышэйшай адукацыі для студэнтаў арганізуюць інтэлектуальныя турніры, творчыя конкурсы, круглыя сталы.

— Мерапрыемствы, прысвечаныя 100-годдзю беларускага кіно, будуць уключаны ў праграму нашых кінафестывалаў: XXX Мінскага міжнароднага кінафестывалаў “Лістапад”, фестывалаў анімацыйнага кіно “Анімаўка”, фестывалаў-конкурсу аматарскага кіно імя Юрыя Тарыча, — дзеліцца **Ірына**

Дрыга. — Вялікай падзеяй стане міжнародная канферэнцыя “100 гадоў беларускага кіно: этапы, фільмы, майстры”, ініцыятарам якой выступіла Нацыянальная акадэмія навук Беларусі. Пройдзе шэраг майстар-класаў, круглых сталюў на студыі “Беларусьфільм” і ў Нацыянальнай бібліятэцы. Квінтэсэнцыйны ўсіх мерапрыемстваў будзе ўрачысты вечар 17 снежня ў Палацы Рэспублікі.

ПАЗНАЁМІЦЬ З МІНУЛЫМ

Не менш доўгачаканая і важная падзея — абнаўленне пастаяннай экспазіцыі Музея гісторыі беларускага кіно, фільма Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь.

— На дадзеным этапе з супрацоўнікаў Нацыянальнага гістарычнага музея сфарміравана рабочая група па арганізацыі новай экспазіцыі, створаны праект канцэпцыі, ужо ёсць ідэйны візуальны рашэння, — распавядае **Вераніка Себруквіч**, загаліца Музея гісторыі беларускага кіно. — Каб прыцягнуць аўдыторыю, мы вырашылі заадрэаваць інфармацыйныя тэхналогіі, мультымедыяныя экраны, дзякуючы якім будзе магчымаць больш глыбока пазнаёміцца з тэмай выставы. Супрацоўнічаем з архівам кінафотонадакменту, архівам “Літаратура і мастацтва”. Мы таксама наведлі Музей кіно ў Маскве, дзе атрымалі кансультацыі па арганізацыі экспазіцыйнай прасторы. У канцы сакавіка ў нас запланаваны рэспубліканскі навукова-метадычны семінар па музейных супрацоўніках, на якім мы будзем абмяркоўваць патэнцыял музейных фондаў, звязаны з адлюстраваннем гісторыі беларускага кіно.

НОВЫЯ ПРАЕКТЫ

У год векавага юбілею айчыннага кінематографіа вялікія надзеі ўскладаюцца і на “Беларусьфільм”. Чатыры буйныя прэм’еры запланаваны на 2024-ы, але чаго чакаць у будучыні?

— Цяпер студыя, акрамя як мерапрыемствам, прысвечаным 100-годдзю беларускага кіно, надае вялікую ўвагу выпуску кіначасопісаў. Гэтую практыку аднавіў наш міністр культуры пасля наведвання студыі “Лендак”, таму мы заняліся вытворчасцю кароткаметражных стужак, якія будуць папулярныя сярод нашых краінаў, прафесій, прафесіяналаў, — адзначае генеральны дырэктар “Беларусьфільма” **Юрый Аляксей**. — Хочацца таксама нагадаць пра сумесныя праекты. Фільм на важную патрыятычную тэму мы рыхтуем зняць разам з Ізраілем Угольнікавым, студыяй “Ваенфільм”. На дадзеным этапе ў нас ёсць завержаны сцэнарый. Я ўпэўнены, што карціна будзе вартай і знойдзе свайго гледача не толькі ў Беларусі і Расіі, але і ў іншых краінах, бо гэтая гісторыя адлюстроўвае падзеі, істотныя для ўсяго свету. Таксама наша ўвага засяроджана на першым беларуска-кітайскім кінапраекце. Цяпер сінопсіс сцэнарыя ўзгадняецца Міністэрствам замежных спраў, паралельна працягваюцца сустрэчы з кітайскімі партнёрамі. Але і на гэтым мы не спыняемся. На студыі перыядычна праходзіць абмеркаванні работ маладых аўтараў, у тым ліку студэнтаў Акадэміі мастацтваў.

Юліяна ГАБЦ

Кадр з фільма “Канстанцін Заслаўна”, 1949

Кадр з фільма “Ідзі і глядзі”, 1985

Кадр з фільма “На другім беразе”, 2023

Святочная палітра

У правы Культурнай сталіцы Беларусі афіцыйна ўступілі Бялынічы — малаяўнічыя куткоў Магілёўшчыны з багатай гісторыяй. Для райцэнтра гэты год стане асаблівым: ён будзе напоўнены шматлікімі фестывалімі, канцэртамі і выставачнымі праектамі. Безумоўна, першы дзень у пачэсным статусе горад правёў ярка і пачэбуна.

Сімвалічна, што ганаровае званне райцэнтра носіць у 80-ю гадавіну вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Жыхары Бялынічэй змялі памятаць пра мужнасць ды адвагу пракаў, якія самадэла на абаранялі родны край. Таму ўрачыстасці, прымеркаваныя да атрымання статусу Культурнай сталіцы, пачаліся ў парку “Ліпыны гай” з укладання кветак да брацкай магілы воінаў, што загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Адной са святочных лакаўцаў стаў Мастацкі музей імя В. К. Бялыніцкага-Бірулі. Там адбылося гашэнне канверта з арыгінальнай маркай “Бялынічы — культурная сталіца Беларусі 2024 года”. Выва музея ўпрыгожыла паштовае знак, а на канверце размясцілі герб горада і замалёўку скульптурнай кампазіцыі “З’яўленне іконы”, усталяванай у цэнтры Бялынічаў.

У музеі імя В. К. Бялыніцкага-Бірулі таксама ўрачыста адкрылася выстава з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея. Яна

змяшчае шэдэўры народных мастакоў Беларусі: Заіра Азгура, Івана Ахрэмычка, Леаніда Шчамяляева, Васіля Шарантовіча і іншых майстроў. Куратары адраблялі найбольш характэрныя для эпохі і значныя для кожнага з аўтараў творы.

На пляцоўцы перад раённым Цэнтрам культуры іраваў святая “Сустрача вясны”. Гледачам прапанавалі выставу вырабаў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Бадзёры настрой падтрымліваў выступленні творчых калектываў Бялыніцкага раёна.

У дзе і малой зале Цэнтра культуры разгарнуліся тэматычныя экспазіцыі. Нацыянальная бібліятэка прэзентавала перасоюную выставу “Лясная песня”, прымеркаваную да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Праект расказвае пра жыццё і барацьбу партызан у гады Вялікай Айчыннай вайны, дае магчымасць дакрануцца да гісторыі праз лістоўкі, газеты, фотаздымкі і іншыя дакументы таго часу.

З навінкамі беларускага кінавадання пазнаёміла выстава, падрыхтаваная Магілёўскай абласной бібліятэкай імя У. І. Леніна, а студыя “Беларусьфільм” прысвечыла сваю пляцоўку нацыянальным каштоўнасцям сучаснаму кінематографу. Акрамя таго, наведвальнікі маглі наталіцца творчасцю мясцовай мастацкай Ларысы Журавіч, адкрыць для сябе ўзоры народных рамястваў Магілёўшчыны.

Культурнай святочнай праграмы быў маштабны канцэрт “Палітра культурнай сталіцы”. На сцэну Цэнтра культуры выйшлі артысты і калектывы з розных куткоў Беларусі. Гэты дзень аздабілі выступленні народных сімфанічных аркестраў Магілёўскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў, народнай артыстка Беларусі Настася Масквіна, вядомы ансамбль “Чысты голас”, удзельнікі вядомых і харэаграфічных гуртоў Магілёўшчыны.

Канверт з арыгінальнай маркай “Бялынічы — культурная сталіца Беларусі 2024 года”

Вас вітаюць Бялынічы

Праэмеру рубрыкі “Культурная сталіца — 2024” мы сустракаем святую ў Бялынічах. Менавіта гэтую куткоўку Беларусі сёлета нададзены пачэсны статус. Чаму і чым адметны край — распавядзем у нашым новым праекце. А расчынае спецыяльнае прывітальнае слова старшыні Бялыніцкага раённага выканаўчага камітэта **Вольгі Прыстромскай.**

“Добры дзень, паважаныя сябры, госці, землякі! Мы рады вітаць усеіх вас на нашай гаспаінай Бялынічэй зямлі!

Званне “Культурная сталіца Беларусі — 2024” веліма адказнае і ганаровае для нашага раёна.

Дзякуючы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Анатолем Марквічам і Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь за тое, што мы атрымалі магчымасць паказаць усеіх краіне нашу ўнікальную культуру. Бялынічэй край — гэта сапраўднае скарбніца нацыянальных традыцый, звязваюч, асабліваецца, носьбітамі якіх з’яўляюцца нашы жыхары, працавітыя, спагальныя і кратыўныя людзі.

Нам ёсць чым ганарыцца. Мы славімся таленавітымі землякамі: паэтамі, пісьменнікамі, мастакамі, дзеячамі культуры. Сучаснае пакаленне бялынічан далучаецца да сваіх гістарычных каранёў, з энтузіязмам развіваецца творна і эмацыянальна, ускладаючы душу ў эстэтычнае і духоўнае выхаванне жыхароў раёна, у вывучэнне і захаванне культурнай спадчыны краіны.

Статус нашага горада як Культурнай сталіцы дазваляе прымоцніць творчы патэнцыял, які сёння закладзены ў сферы культуры раёна, у тым ліку дзякуючы зладжанай камандзе.

Мы гатовы зздзіўляць! Календар культурных падзей на гэты год насычаны. У год якісці трымаем курс менавіта на якаснае, эфектыўнае правядзенне фестывалю, канцэртаў, конкурсаў, адкрыццё новых унікальных выстаў, развіццё і папулярнасцю народных промыслаў, правядзенне шырокай культурна-асветніцкай дзейнасці.

Утвэра, што Бялынічы стануць цэнтрам яркіх культурных падзей, якія пакрысцяны самабытнасць, асабліваць і непарўторнасць культуры Паліцкага краю, а няспынна творчы пошук нашых таленавітых землякоў будзе спрыяць далейшаму росквіту ўсіх відаў мастацтва. Паважаныя сябры!

Выказваю шчырую ўдзячнасць усім работнікам культуры, ветэранам, самадзейным артыстам за высокародны ідэй, якія вы прыносіце людзям. Жадаю ўсім вам лабра, прагматысці, невывэршанай энергіі, натхнення і творчасці!

Няхай яркі культурны падзеі 2024 года папоруць жыхарам і гасціям нашага раёна незабудныя эмоцыі, цікавыя сустрэчы і творчыя імпрэзы, адкрыццё новых талентаў і прыемных уражанні!”

Сёлетняя культурная сталіца Беларусі – гарадок невялікі. У Бялінчых жывуць каля 10 тысяч чалавек. Але райцэнтр можа пахваліцца важкімі набыткамі. “К” даведалася пра спадчыну і сучаснае творчае жыццё гэтага краю.

ЛЕТАПІС ПАЧАЎСЯ З ЦУДАЎ

У цэнтры ўтульнага населенага пункта размясцілася Манастырская плошча. Некалі на гэтым паўку зямлі стаў грандыёзны будынак манастыра, што быў апырышчам духоўнага жыцця рэгіёна. Сёння на плошчы красуюцца памятны знак у гонар цудатворнага абраза Бяліншчэй Божай Маці, вядомага з першай паловы XVII стагоддзя. Гэта адна з хрысціянскіх святыхаў Беларусі, што шануюцца як праваслаўнымі, так і каталікамі. Гранічныя ангелы, крылы якога стылізаваныя пад беларускую вышыванку, трымае славетную бронзавую ікону. І няхай падчас Вялікай Айчыннай вайны каштоўнасць знікла, вернікі не забыліся пра цудатворную ікону. Абраз Бяліншчэй Божай Маці — гонар гэтай зямлі. Яго выява размешчана на гербах Магілёўскай вобласці і Бялінчэў, а копія святыхаў сёння знаходзіцца ў мясцовым храме.

Як сведчаць паланні, менавіта з гэтым абразам звязана і назва населенага пункта. Манакі Кіева-Пячэрскай лаўры падчас татарскага нападу выправіліся з візантыйскай іконай Багародзіцы шукаць новае месца для манастыра. Спінніліся адпачыць уначы, а пакуль яны спалі, аблічча Божай Маці на абразе пачало змяняцца. Цудоўнае здарэнне вандэршчыкі пачылі знаць: на гэтым пагорку на беразе Друці мусіць быць месца малітвы. Там і ўзнікла першая царква прарока Ільі. А “белыя ночы” ад дзівячых святла, якое выпраменьвала ікона уначы, даў назву новаму селішчу. Пра падзеі даўніх часоў нагадвае і ўзведзеная нядаўня капліца на той самай Ільінінай раў. Адсюль пачынаецца гісторыя горада.

СЦЕЖКІ Ў ВЯЛІКІ СВЕТ

Бяліншчэўская зямля падарыла нашай краіне німаля выдатных творцаў. Там гавалілася славетныя акцёры-кулапаўны Генальд Аўсіннікаў і Уладзімір Рагаўцоў, літаратары Янка Шарашкоўскі, Ігар Шкляраўскі, Рыгор Яўсеўіч Вячаслаў Казакевіч, мастак Віктар Альшоўскі і Ларыса Журавіч.

Самы ж вядомы ўраджэнец гэтай старонкі стаў адным з найвядомейшых пейзажыстаў свайго часу і спазнаў міжнароднае прызнанне. У славесі Крынікі ды Вялікіх у 1872 годзе з’явіўся на свет Вітольд Бяліншчэў-Бірулі. Там, на ўзбярэжжы Друці, ён зрабіў першую малонку. У гэтых ваколіцах хадзіў на прагулкі-плёнэры з першымі фарбамі, што папарыла маці. І хоць пазней Вітольд Казанавіч шмат дзесяцігоддзяў правёў удаленымі ад роднага краю, ніколі не забываўся пра беларускіх лясы, рэкі, азёры, бяскожна блізка яго сэрца.

Шчыра запрашаем

На жаль, дом, дзе прабегла маленства творцы, не захаваўся. Аднак на радзіме ганаршча славетным земляком, зберагаючы памяць пра яго. З 1970-га ў райцэнтры працуе музей імя В.К. Бяліншчэўска-Бірулі. Некалькі гадоў таму да Дня беларускага пісьменства ён займеў новы будынак, пашырыўшы плошчы амаль у два разы, і стаў філіялам Магілёўскага абласнога мастацкага музея імя П.В. Масленікава.

Абноўленая ўстанова без пераборлівых адпавядае самым высокім стандартам, яна стала сапраўдным асветніцкім цэнтрам для дзяцей і дарослых. Высакааснае абсталяванне, сучасныя тэхналогіі, безбар’ернае асяроддзе — гэты мае ўсе, каб зберагаш і шэдэўры і рабыць мастацтва даступным для ўсіх ахвотных.

Першын калекцыя на праве лічаша арыгінальнай работы Вітольда Бяліншчэўска-Бірулі. Усяго ў калекцыі 27 палотнаў, якія некалі перадала жонка майстра. На вядомыя могуць атрымаць асабліва Іяна прысвечана людзям, якія абаранялі і вывалялі гэтую зямлю ў гады Вялікай Айчыннай вайны, граўлі гераізм у мірны час, дасягнулі значных поспехаў у розных сферах. Данінай памці і знакам удзячнасці прадкам стала фактаграфічная база “Электронная кніга памці Бялі-

ніцкага раёна”. У ёй увекавечаны імёны больш за 7 тысяч чалавек — воінаў Чырвонай арміі, партызан і падпольшчыкаў, мірных жыхароў, што сталі ахвярамі генальду падчас вайны. А ў віртуальным “Музеі бабуліных слоў” сабраныя легенды і паланні, траншныя выслоўі, параўнанні, песенны фальклор. Так бібліятэкары выказалі сваю пашану роднай беларускай мове, якая працягвае жыць у штодзённай гутарцы, у цудоўных народных творах, што перайшлі да нас ад бабур і дзядуль. І гэты толькі маленькая частка плёну, здабытага бяліншчэўскімі бібліятэкарамі.

ЦЭНТР АСВЕТЫ І ВЫХАВАННЯ

Зрэшты, не на адной мінушчыне яны сканцэнтравалі вышылі. Спецыялісты імкнучыся далучыцца да кнігі як мага большую аўдыторыю, таму з 2016 года ў ўстанове дзейнічае праект “Бялітэка без меж”, накіраваны на шырокую аўдыторыю грамадзян Бяліншчэўскага раёна”. Яна прысвечана людзям, якія абаранялі і вывалялі гэтую зямлю ў гады Вялікай Айчыннай вайны, граўлі гераізм у мірны час, дасягнулі значных поспехаў у розных сферах. Данінай памці і знакам удзячнасці прадкам стала фактаграфічная база “Электронная кніга памці Бялі-

ніцкага раёна”. У ёй увекавечаны імёны больш за 7 тысяч чалавек — воінаў Чырвонай арміі, партызан і падпольшчыкаў, мірных жыхароў, што сталі ахвярамі генальду падчас вайны. А ў віртуальным “Музеі бабуліных слоў” сабраныя легенды і паланні, траншныя выслоўі, параўнанні, песенны фальклор. Так бібліятэкары выказалі сваю пашану роднай беларускай мове, якая працягвае жыць у штодзённай гутарцы, у цудоўных народных творах, што перайшлі да нас ад бабур і дзядуль. І гэты толькі маленькая частка плёну, здабытага бяліншчэўскімі бібліятэкарамі.

Зрэшты, не на адной мінушчыне яны сканцэнтравалі вышылі. Спецыялісты імкнучыся далучыцца да кнігі як мага большую аўдыторыю, таму з 2016 года ў ўстанове дзейнічае праект “Бялітэка без меж”, накіраваны на шырокую аўдыторыю грамадзян Бяліншчэўскага раёна”. Яна прысвечана людзям, якія абаранялі і вывалялі гэтую зямлю ў гады Вялікай Айчыннай вайны, граўлі гераізм у мірны час, дасягнулі значных поспехаў у розных сферах. Данінай памці і знакам удзячнасці прадкам стала фактаграфічная база “Электронная кніга памці Бялі-

масцей” маюць на мэце навучыць камп’ютарнай пісьменнасці і сфарміраваць навыкі працы з камп’ютарам і смартфонам.

Як бачыце, сядзець склаўшы рукі бяліншчэўскія культуротнікі не прывычаліся. Не дзіва, што не раз прывозілі яны на радзіму ўзнагароды рэспубліканскіх конкурсаў “Біблітэка — асяродак нацыянальнай культуры” і “Біблітэка — цэнтр духоўнай асветы і выхавання”. Амбітныя задумы мае ўстанова і на гэты знаковы год. Запланавана духоўна-асветніцкі праект “Разам з кнігай па дарозе да храма”, кінаацыя “Творы беларускіх пісьменнікаў у кінематографіі”, шкіль творчых сустрэч з гісторыкамі, краязнаўцамі і пісьменнікамі.

У СВЯТЛЕ САФІТАЎ

Выступленні на конкурсах — выдатны шчып завяшч пра сабе і атрыманне стымулаў для далейшага развіцця. Восць чаму ў бяліншчэўскай самародкаў ёсьць добрая завяшчэнка спаборнічым у сцэнічным

майстэрстве. Каб кожны мог паказаць свой талентавы, у раёне ладзіцца фестываль аматарскай творчасці “Палітра Бяліншчэўскага краю”, конкурс дзіцячых і юнацкай творчасці “Кранічкі”, агляд-конкурс творчых калектываў і выканаўцаў сярэд арганізацый і прадырстваў “Таленты сярод вас”. Сапраўдным брэндмам стаў штогадовы фестываль “Бяліншчэўскія тэатральныя вясонь”. Уздэльнічаюць у ім аматарскія драматычныя калектывы з сельскіх населеных пунктаў. У самадзейных трупях — артысты рознага ўзросту: ад школьнікаў да пенсіянераў. Усіх яднае любоў да сцэны, жаданне дасягнуць выканальніцкага майстэрства.

Увогуле ж падаецца, што нідзе так не любіць тэатральнае мастацтва, як на Бяліншчэўскай зямлі. У гэтым краі ёсьць не толькі алімпіады фестываляў, але і некалькі вядомых аматарскіх труп. З 1968 года працуе Бяліншчэўскі народны тэатр юнага гледача. Яго рэпертуар уключае творы беларускай і замежнай класікі, п’есы мясцовых аўтараў. За галы існавання калектыв назіраў моства ўзнагарод абласных і рэспубліканскіх конкурсаў. Трупна шмат выступае як на раёйнай

культуру, у аграгарадку ладзіць фестываль “Ліняныя крылы — ручнікі”. На свяце з паэтычнай назвай можна убачыць выбары розных часоў. Некаторым тканінам больш за 200 гадоў. Побач з рытэнтамі прэзентуюць і сучасныя работы, створаныя мясцовымі майстрыхамі ваводле даўніх узораў. А іначэ ўсім ахвотным тут раскажуць пра функцыі ручніка. Летась, напрыклад, паказвалі праект “Вясельнае абраду”, які копіс немачыма было ўявіць без бялюткага палатна з арнаментам.

Нямала гэсцей збірае свята “Граі і сіявай, гармонік любі!” у Алешкавічах. Застрэлішчыкі імпрэзы — мясцовае зорка Пётр Кудравец. Любоў да творчасці іначэ ў дзіцінстве яму прывілі бацькі. Не дзіва, што выхадзец са спейнай сям’і жыццё прывяціў культуры і стаў вядомы як музыкант-віртуоз ва ўсіх ваколічах і нават за сотні кіламетраў ад сваёй вёскі: Пётр Фёдаравіч не раз прывозіў узнагароды з міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў ды фестываляў. Перадаць захваленне гармонікам ён імкнучыся і гэсцям Алешкавічаў.

Як сапраўдных гаспадары, жыхары Бяліншчэўскай зямлі шчодрыя на пачатункі. У календары брэндмавых падзей ёсьць гастронамічныя фестываля “Бліны з навіны” ды “Спадарыня Капусты”. На апошнім, да прыкладу, ахвотныя дзгустуюць усіякія стравы і галасуюць за самыя смачныя галубыцы, самыя духмяныя прэфі і самую хрумскую капустку. А сёлета ў Бяліншчэўскім раёне ўдэльнічаў і кулінары іншых раёнаў Магілёўшчыны: на смакоцне запрашае рэгіянальны фестываль “Традыцыйнае кухня Падняпроўя”.

Іначэ мясцовыя жыхары ганаршча напоімаў на эксклюзіўных рэспітках. Кажуць, сакрэтаў прыгатавання барозавіў у тамтэйшых артысты ў маланаселеныя і аддаленыя вёскі.

Народны тэатр мініяцюр “Імппульс” радуе публіку сваім разнапланавым рэпертуарам: гумарэскамі, інтэрмедыймі, маналогамі, музычнымі нумарамі. Уздэльнікі гэтага аб’яднання — чаканыя госці калідных імпрэз, масленічных гулянняў ды іншых народных свят. Усяго ж у раёне дзевяць калектываў маюць найменне “народны”, тры — “узорны”.

ПЕСНІ ДЫ ПАЧАСТУНКІ

Бяліншчэўскі раён мае багатую спадчыну, якая фарміравалася стагоддзямі і перавалялася з пачатку і пакаленне. Як глумачыць загальнае сектара культуры райвыканкама Іяна Вінікіца, для работніцкай галіны называць важна захаваш і папулярызаваць гэты скарб. З такой мэтай традыцыйна ладзіцца брэндмавыя мерапрыемствы.

“Кожны ручнік — гэта часцінка гісторыі нашай зямлі і неацэнны скарб”, — лічыць у Ланькоўскім сельскім Цэнтры культуры і волнага часу. Каб зберагчы народную

Данііл ШЭЙКА

“Маладая вясна”, 2015

3 серыі “Вяртанне”, 2020

Я належу гэтай зямлі...

Геній месца – бы духа-алекуна з рымскай міфалогія называюць людзей, што найрэчывейшую творчую энергію сіроўваюць на карысць прасторы, дзе жывуць. Сялетняй Культурнай сталіцы пашанцавала мець такую асобу. Мастачка Ларыса Журавіч пасля атрымання адукцыі ў Мінску вярнулася на малую радзіму і ўжо каля трых дзесяцігоддзяў аплывае ў графіцы блізкае і знаёмае з дзяцінства. Яе аркушы – паднашніне спрадвечным каштоўнасцам і пашана добрым людзям, развага аб прыгажосці і семантыцы простых рэчў, рэздум пра гармонію з прыродай і спроба захаваць светлыя старонкі мінулага.

— Вы нарадзіліся там, дзе людзі прывычаліся да працы на зямлі. І выбар творчай прафесіі можна б было палічыць зломам пэўнай завязанкі. Як здарылася, што дзяцінства з невялікага пасёлка пайшла на мастакоўскі шлях?

— Я любіла малываць, і атрымлівалася нублага. Прынамсі, настуніяны хвалілі. Але гэта было толькі адно з дзіцячых захапленняў. Уся малеча, напэўна, любіць малываць. Ты часам у яны часы шмат увагі надавалі пошуку таленавітых дзяцей з глыбінкі. І да нас прыехала камісія мастакоў са школы-інтэрната імя Ахрэмаўска абіраць вучняў на першы тур уступных іспытаў. Мы з сяброўкай схапілі, нешта намалявалі. Неўзабаве прыйшло запрашэнне на другую тур у Мінск. Я вельмі не хацела ехаць. Менавіта бацькі, якія спавіла зведзілі цяжкаму працу ў паспяваннае вёсцы, прызналі ўспрыялі гэты шант і пераканалі мяне здаваць экзамены. Са слязімамі ад іздэкала з Бялынічаў і талы, калі наступілі час выпраўляцца на вучобу ў школу-інтэрнат, не хацелася пакідаць родны дом. Бацькі адравалі ад сябе. Яны вырашылі даць мне лясчэйшую, як ім падавалася, прафесію.

Палчас вучобы з’явілася ўсёдакладнае мастацтва як пакліканні і спосаб жыцця. Калі выхадзіла з інтэрната, ужо дакладна разумела, што хачу быць мастаком. Нас рушыла вучобай. Пазелкі, летняя практыка, добрыя кнігі і фільмы — гэта ўсё нас развівала. Атрымалася такі набітак у правільны бок складала. Пазней ужо і горад было цяжка пакідаць.

— Якім чынам вызначаўся ваш тэхнічны арсенал? — Акварэль у мя палюбіла, бо яна надта свавольная. Я ж любіла палухмяную тэхніку. Таму неяк пачала дубіраваць гуашу вучэбнага пастаноўка. І яна мне спадабалася сваёй матавасцю, шчыльнасцю, але

не хапала колеравай сілы — і я стала даваць акварэль. Такім чынам перайшла да змешанай тэхнікі.

Пасталі калісьці малывала ў інстытуце, ды нават у школе спрабавала. Пазней вярнулася да гэтай тэхнікі, бо ў нечым яна блізка да рэалістычнага. Яна дазваляе перадаць занадта шмат ад прыроды, нешта змяняць і быць свабодным. Калі ж малоеш гуашу ці акварэль, то больш залежыш ад прыроды.

— Вы ў свой час вырашылі вярнуцца са сталіцы на Бялыніцкую зямлю. Пэўна, для вас як для творцы з’яўляецца з родным кутом мае надзвычайнае значэнне...

— Я належу гэтай зямлі, а гэтая зямля належыць мне. Нідзе больш я не магу пачуваша так добра. Такія ўзаемапрыналежнасць не аплуска мяне нікуды. Да таго ж карані ад мяне не пусці гук. І гэта аказалася галоўнай прычынай, чаму з’ехаў з горада. Вядома, сваю ролю адыгралі абставіны, але прычына на-самрэч заўсёды ляжыць глыбей.

— Я б не змагла жыць у горадзе і быць мастаком. Калі я не бачу, як узыходзіць сонца, не чую, як спяваюць птушкі і шуміць ад ветру лісце, жыццё падаеша бедным, няпоўным. Нават спачувана гарлажынам, што яны пазабудзілі сям тэкага сузірання. Мне цяжка было развівацца з творчым асяроддзем, з сябрамі ў горадзе. Аднак вось што аказалася галоўным — родныя людзі і тэма для творчасці.

— У прадмове да свайго альбома вы звяртаеце ўвагу, што свет беларускай вёскі — гэта свет называць калісьці сціпых, сумленых і мурых людзей. Якія жыццёвыя арыенціры вынеслі для сябе са светапогляду зямлякоў?

— Для мяне прыкладам заўсёды былі бацькі, старэйшыя сваякі. Яны прайшлі называць цяжкаю школу жыцця. Гэта шырыня і добразычлівасць людзі, што не любяць

хітрыць і, як цяпер кажуць, наколтваць кагосы. Хітраць, падман і прагматызм — тое, што я не любіла і чым часта грашаша гарлажынам. Яны нярэдка працяюць нейкую драпежнасць, імкнучыся выжываць за кошт іншых. Калі ж чалавек працуе на зямлі — ён выжывае толькі дзякуючы ўласным намаганням. Такія людзі любяць працу, сваю зямлю, дзяцей. Для іх мае значэнне сапраўдна дна моцная сям’я, поўнае ўзаема-разуменне і падтрымка. Згадайце: выжывае бабулі да ўсіх звяртаюцца “дзетка”. Для іх усё — дзетка. У горадзе і не пачуеш такога слова...

— Не дзіва, што вясковым людзям вы прывыклі пэўна серыю “Землякі”. Можна лічыць яе данінай павялі гэтым светлым асобам?

— Я шмат часу надавала нацпормат. А ў гэтым надышоў этап, калі стала не хапаць людзей. Мне цікавіла іх абліччы. Хочаша праз твары і вочы нібы зазірнуць у душу, далавеша, што ў асобы ўнутры. Гэта такое спазнаванне людзей, якія мяне атачаюць. Не магу сказаць, што героі аркушаў заўжды ідэальныя і валодаюць усімі згданымі якасцямі, але пэўную добрую аснову яны маюць. З кімсьці я сутыкалася часцей, з кімсьці радзей, аднак усё гэтыя асобы — з майго жыцця, з майго сусвету.

— Звычайна вашымі героямі становіліся людзі сталага верку. А індуна пабачыла свет серыя “Спякотнае лета”, прысвечана сённяшнім працаўнікам вёскі...

— Цяпер мы закладнікі тэхнічнага прагрэсу. А я любіла вёску свайго юнаства, у якой мы пасвілі кароў, капалі бульбу. Тая вёска алыходзіць. І гэта адна з прычын, чаму я зрабіла серыю “Спякотнае лета”. Удасканальваеш тэхніку, але засталася людзі, якія працяюць на зямлі і сапраўды любяць яе.

— Серыю “Вяртанне” вы прысвяцілі страчаным храмам Бялыніцкага краю. Што падтуркувала да такой тэмы?

— Я больш любіла рэалізм, а ў гэтым выпадку атрымаўся хутчэй эскурсе ў гісторыю. Паштуркувала да яго дзве прычыны. Па-першае, у 2020 годзе Бялынічкі прамалі Дзень беларускага пісьменства — і цікаваць да мінушчыны папросту

дунала ў паветры. Па-другое, мой муж спытаў: “Чаму б не заняцца гэтай тэмай?” Я падумала-падумала і вырашыла спрабаваць, але на той момант нават не ўяўляла, якія вялікі аб’ём працы чакае. Чым больш мы заглябляліся — тым больш трэба было зрабіць. Вельмі данамог муж. Мы разам зладзілі па вёсках, шукалі людзей сталага веку. Апытвалі крайнаўшаў, настаўнікаў і журналістаў, вывучалі літаратуру.

З 18 храмаў у Бялыніцкім раёне засталася толькі два. Наша зямля сапраўды з’яўляецца. Храм — гэта і духоўнасць, і гісторыя, і культура. Таму здзіўніць гэты праект было нашам абавязкам перад наступнымі пакаленнямі. Спэцыяльна, серыя “Вяртанне” вырадае ад памылкаў у будучыні. Вядома, як лёгка гэта ўсё знікае, людзі мусіць працяюць большую ачынальнасць і называцца на стварэнне. І вельмі добра, што мы талы здзіўнілі гэты праект. Таму што за тры мінулыя гады мышлілі старажылы. І сёння ўжо б ніхто не расказаў пра страчаныя храмы.

— На ўласным участку вы стварэнне цікава аб’ект, што мусіць узабагаціць культурную карту Бялыніцкай зямлі. Якая яго канішчыня і як прасунулася праца?

— Майстарню-музей “Амбар ХХ стагоддзі” мы з мужам ствараме ўжо тры гады. Унутраныя работы скончаны, зараз працуем над стэлажамі. Плануем раздзелы народнага побыту, радзейтэхнікі (Ларыса Віктараўна з мужам — радыёамаатары і калекцыянеры радыётэатрнай тэхнікі. — “К”), савецкай эпохі. Спадзяюся, што сёлета ўжо зможам паказаць экспазіцыю хмяно б не ў поўным аб’ёме. Гэта нялёгка ходзіць, што вымагае шмат часу, тым больш мы робім усё самі, удаіх.

Стварэнне майстарню-музея — яшчэ адна справа для захавання памяці аб былым, магчыма сь працяюць у прыроды тое, што я ўва-сабіла ў графіцы. Гэта спроба аберагчы гісторыю і выкісць навагу да мінулага. А яно было багатым і цікавым. Нахай нашы патомкі ведаюць пра яго. Ды і нам самім ёсць што яшчэ вывучаць. Працяюць над экспазіцыяй, мы адкрываем шмат новага.

Данііл ШЫЖКА
Фота з архіва герані

быў высокім, але я паспяхова праішоў тры этапы албору і быў залічаны.

У 1987-м Уладзімір атрымаў дыплом аб сканчэнні вучылішча і пасля двухгадовай тэрміновай службы ў савецкай арміі размеркаваўся ў тэатр оперы і балета Беларусі.

ПА ПРЫСТУПКАХ ПРЫЗНАННЯ

Як і большасць нядаўніх выпускнікоў, якія трапілі ў Вялікі, Уладзімір Далгіх пачаў кар’еру з кардэбалету — пачатковай ступені балетнай іерархіі. У хуткім часе ён атрымаў першую ролю — Прыня ў спектаклі “Шаўкунок”. Потым выканаў шэраг вядучых і сольных партый, у тым ліку Зігрыва ў “Лебядзінных возерах”, Дэзіра ў “Спячай прыгажуні” і Рамза ў “Рамза і Джульеце”. На пытанне аб самай любімай ролі наш герой адказавае, што найрадзі калі я спускаўся ў грывёрку, нарэшце наступала заспакаенне, нават лёгкае супаўненне. Але гэта звычайная эмоцыя.

— Справа ў тым, што артыст балета нельга ставіцца да рэпетыцыі, партнёраў і выхалу на сцэну фармальна. Таму ў лобы вобраз укладання сур’ёзна праца, не толькі фізічная, але і духоўная. У выніку кожная партыя становіцца самай дарагой і любімай. Але, калі ўсё ж такі прывізеціца называць ролю, якая найбольш блізка майму ўнутранаму складу, гэта, безумоўна, будзе траф Альберт у спектаклі “Жызьлё”.

Широкае прызнанне прыйшло да артыста пасля выканання партыі князя Ярапола ў “Страсях” (“Рагнеда”) Андрэя Мывана. Балетмайстар-пастаноўшчык і аўтар лібрэта — знакаміты беларускі харэограф і балетны педагог, Народны артыст СССР Вялікінін Елізар’еў. Спектакль прадстаўлялі нават на сцэне Вялікай залы UNESCO ў рамках фестывялю Benois de la Danse. Менавіта за гэтую ролю ў 1996-м Уладзімір Далгіх стаў лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь у галіне мастацтваў.

З ДВАРА — ДА СЦЭНЫ

Уладзімір Вітаўлевіч нарадзіўся ў 1969-м у Гродне. Дзяцінства будучага артыста праходзіла даволі звычайна: вучоба ў пачатковай школе, гульні на вуліцы з сябрамі. Але калі аплубылацца падзея, якая вызначыла яго лёс. Чвэрцьтракляніца Валодзько запрасілі на ўступныя экзамены ў Беларускае харэаграфічнае вучылішча (цяпер Беларускае дзяржаўнае харэаграфічнае гімназія-каледж).

У той час педагогі з Мінска сэдзілі па ўсёй Беларусі і ладзілі прагяды ў школы. Шукалі таленавітых і надыходзілі на агульных далезных хлопчыкаў і дзяўчынак, кіпалі на іспыты ў вучылішча. Вось я атрымаў такое запрашэнне, хая да гэтага танцамі не займаўся. Мае бацькі вырашылі, што трэба ехаць у сталіцу і спрабаваць наступіць. Конкурс на класічнае аддзяленне

ЗВОНКУ І УНУТРЫ

Кажучы аб эмоцыях, якія адчувае артыст падчас выхалу на сцэну, Уладзімір адзначае, што пэўнае хваляванне — гэта норма, якую трэба ўлічыць і з якой можна працаваць.

Варта памтаць, што артыст балета — жывы чалавек, якому трэба выйсці да публікі, пад святло сафітаў. Таму нервовасць напярэдні выступлення — настая з’ява, асабліва пры выкананні сольных партый. Да таго ж калі не перажываць за справу, то найрадзі атрымаецца перадаць і данесці патрэбныя паўчці да гледача. Зразумела і тое, што ў артыста не павінна быць панічнага страху ці моцнай трывогі — на сцэне гэта замінае. Асабліва мяне хваляванне адпускала толькі талы, калі закрывалася залона. І толькі калі я спускаўся ў грывёрку, нарэшце наступала заспакаенне, нават лёгкае супаўненне. Але гэта звычайная эмоцыя.

ПЕРАДАЮЧЫ ЭСТАФЕТУ

У 2009-м, пасля 20-гадовай працы на сцэне Вялікага тэатра оперы і балета, перад нашым героем паўстала пытанне аб сканчэнні прафесійнай кар’еры.

— Век артыста балета нядоўгі. З шігам часу выконваць некаторыя ролі стала цяжка фізічна, таму рашэнне аб сыходзе з тэатра было ўсёдакладна і своечасова. Трэба даць дарогу малым.

Пасля кароткага аплучынку Уладзімір Вітаўлевіч пачаў выкладаць у Дзяржаўнае харэаграфічнае вучылішча мастацтваў № 1 г. Мінска, куды яго паклікала даўняя знаёмая, Народная артыстка Беларусі Кацяр’яна Фадзеева.

— Дырэктар школы Ірына Дарохіна ўгаварыла мяне прыняць прапанову, пра што я зусім не шкаду. У поўны момант спатрэбілася адпаведнае кваліфіка-

цыя, таму ў 2018-м я паступіў на аддзяленне опернай падытоўкі і харэаграфіі вакальна-харавога факультэта Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, якую скончыў праз чатыры гады з чырвоным дыпломам.

ДА СПРАВЫ — З ЛЮБОЎЮ

Уладзімір Вітаўлевіч адзначае, што шлях да паспяховага выкладання харэаграфіі ідзе праз індывідуальны падыход да кожнага вучня.

— У першы год працы ў школе было сапраўды цяжка. Паступова артыст прыходзіла да разуменне, што артыст і настаўнік — розныя рэчы. Але з гадамі назапашыў досвед, у тым ліку дзякуючы вучобе ў Акадэміі музыкі. Складнасць заключаецца ашч і ў тым, што дзеці прыходзяць з розным узроўнем падытоўкі. Спрабую стаць ім дарадчыкам і сябрам. Дзесяці пажартуеш, раскажаш цікавую гісторыю з прафесійнага жыцця. Калі бачыш, што гразіць, — спрабуюць быць больш строгім. З кожным імкненні знайсці агульную мову. Большасць вучняў хочаць навучыцца новаму, палепшыць навыкі. З такімі дзецьмі прыёмам працаваць, менавіта ў іх ёсць вялікі патэнцыял.

Але галоўнымі складнікам поспеху ў харэаграфічным мастацтве, на думку нашага героя, з’яўляюцца апантанасць сваёй справай і стараннасць.

— Па-першае, чалавек павінен сапраўды любіць балет. І пастаянна працаваць над сабой. Не мае значэння, ёсць у цябе сёння настрой ці не, — усё роўна трэба кожны дзень становіцца да станка. Толькі праз самаадданасць і руплівасць можна разлічыцца на годны вынік, бо ў харэаграфіі, зрэшты, як і ў любым мастацтве, інаша шляху да поспеху няма.

Данііл ПІЎКАРЭЦ
Фота з архіваў установа культуры

Балет “Страсы” (“Рагнеда”). Яраполак — Уладзімір Далгіх, Рагнеда — Іюса Душчэвіч

німі запісамі, падабранымі рожысёрам. Сольная скрыпка ўзнікла жыўцом толькі двойчы: вучыць 2 класа Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Акадэміі музыкі Мірон Шарай граў апрадоўку беларускай народнай "Перапелачкі". І тыя, па сутнасці, устаўныя скрыпнічны нумары ўспрымаўлі сваёсасаблівым астраўкам інтэрмедый пасля перапынку надпаставанню вяршаванага тэксту, дзе часам скаротаваліся і прыёмны рэха, і далатковы шопты-шортаты.

Першым сьрод спектакляў Тыдня беларускай драматургіі дэманстраваўся "Вечар" — студзеньскія прэм'ера тэатра. Дарчы, яшчэ ў канцы мінулага сезона "Вечар" з'явіўся ў выглядзе тэатралізаванага чытання аднайменнай п'есы Аляксея Дударова, што была напісана ў пачатку 1980-х і багата ставілася ў нашых і райсійскіх тэатрах. З таго часу п'еса стала нацыянальнай класікай, увайшла ў школьную праграму. Аднак варыянт чытання, які часцей скарыстоўваецца для знаёмства з новым драматургічным матэрыялам, аказаўся тут вельмі дарчы, бо такія форма дэталі не толькі пазнаёміла, але і нанова ашаніць уласна літаратурную аснову.

Жанравае азначэнне спектакля "Вечар" не меладрама, як пазначана ў драматурга, а... "размовы ля калодзежа". Дык пра што тыя размовы пра тое, як гэта вяска, дзе застылі ся ўжо тры старыя? Наўрад ці актуальны, бо сёння і аграрыякі блуюцца, і закнутыя хаты купляюцца гараджанамі, каб перабудова іх ці па летнікі, дзе добра бавіць апланычана, а то і пад вынос катэджы з усімі выгодамі.

Між тым менавіта так заўжы паціянаваўся дэнтралны стрыжань гэтай п'есы, таму і ставілі адвадзіна — з длакладным захаваннем вясковай атмасферы, з мільным сэрцу рысамі сялянскага побыту. Падкрэсліваліся і псіхалагічныя дэталі, яркія народныя характары. Але ж невыпадкова Дудароў зрабўў другою рэдакцыю п'есы, дзе не проста ўдалася ліў нейкія моманты, але і зняў

некаторыя не налта важныя сёння прыкметы 1980-х. Цяперашняя прэм'ера пры ўсёй сваёй беларускасці, закладзенай у спектаклі, апаею найперш дла вечных чалавечых каштоўнасцей найперш этычна-паэтычна. "Вечар" узрасце дла антычнай трагедыі. Толькі на першы план выдзілілі не жуаданы, нумумны рок, а... лёс кожнага з героў. І тое, як на гэты лёс уздзілілінае нумумное сумленне (так-так, яно бышчам у ролі роўку), бо на парозе смерці душа не можа хлусці самай сабе.

У сцэнаграфіі скарыстаны неувалічкі плоскія "макеты": тэатры, хаткі, тры дрэвы, крыжы на могілках, калодзеж, плот, два стагі сена, конь. Спачатку тыя цацачныя фігуры, што нагадваюць тэатр чынуў, і па ходзе дзеяння героі пераносяць іх на доўгі, ледзь не праз усю сцэну, палвесны стол, што можа ператварца ў лаву, ложак, калыску. Такі намік — "тульню ў цацкі" становіцца яшчэ і спасылкай дла неагульна дэяніштва старых: Ганны (Тацяна Мархель ці, у іншым складзе, Ганна Анісенка), Гастрыга (Валянцін Салаўёў), Васілія (Ігар Сідорчык).

Акрамя выдатнага актёрскага трыа, у спектаклі з'явіліся такія не прадугледжаныя п'есай персанажы, як Галацыя (Ганна Лебедзева), Надзея Цвяткова) і Воны (Сцяпан Краўчук). Гэта канчаткова пераваліць апавед на ўзровень філасофскіх абагульненняў, уласцівых сучасным прычтаным антычным твораў. Гулячы стардаўліна вясковыя песні. А праекцыя на заднік асобных дэталей відэавішча, паддзіванне з розных ракурсаў, набыліяе рэздум, бо вымушарава і часовай перспектывы — так, як мы ставімся дла класікі, пачынаючы з антычнасці.

Тыдзень "Канцэнтрацыя" працягваецца, таму пра астатнія яго падзеі — у наступным нумары "К".

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота з архіва РТБД

Артысты пасля чытання ўрыўкаў з пазмы "Сымон-музыка"

Канцэнтрацыя сусветнага ў нацыянальным

Распаўчаў Тыдзень, які длазіцца Рэспубліканскім тэатрам беларускай драматургіі сумесна з Цэнтрам беларускай драматургіі, у Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музэі Якуба Коласа. У пачатку лютага тэатр і музэй падпісалі Пагадненне аб супрацоўніцтве, і тэатралізаванае чытанне, што адкрывала "Канцэнтрацыю", і паўтаралася ў наступны дзень, стала першым плёнам той дламовы. Пагатоў чыталася ўрыўкі п'есы "Сымон-музыка", і некаторыя дэталі інтэр'еру вялікай гасцінцы дома, дзе жыў пісьменнік у апошнія гады, бышчам перагукалася з коласаўскімі старонкамі, напісанымі нашамт раней. І гэта не толькі жывацісныя відарысы з бюрзакімі ці сляніскімі ханцікам ўздоўж дарогі, развешаныя па сцене. Скульптура самотнай длаўчыны — чым не Ганна? А пазалочаная пошча Арфея — бы сувязь Сымона з архетыпам творцы-музыканта, што аднолькава ўласціва і беларускаму фольклору, і антычнай міфалогіі. Стардаўліна жарналолі пераносіла ў кніжачкі палаца, дла класкі ў спіяннай вазе ля люстэрка становіліся напамінам пра "мора жыта" — тое жытнёвае поле, праз якое Ганна Бегла-ратавалася ад Дамянкі.

Вылізны тэатр, у арыгінале не прызначаны дла тэатра, бы скаротаны настолькі філігранна, што ў ім не адчуваўся

Слухаць і глядзець

Словы, вынесеныя ў заглавак, — частка назвы артыкула аглядальніка **Надзея Бунцэвіч пра новую паставоўку ў НАДТ імя М. Горькага 'Казкі Пушкіна: Слухаць і глядзець'.**

Зрэшты, кожны выпуск часопіса "Мастацтва" заклікае дла гэтага. Спадаецца, што і лютаскі нумар стане дла вас сваёсасаблівым гідам у свет прыгожага.

- Наш сумесны праект з Беларускай дзяржаўным музэем гісторыі Вялікай Айчыннай вайны і Беларускай дзяржаўнай акадэміяй мастацтваў працягваецца. Гэтым разам дла вас ажыццявілі Міхаіла Савіцкага "Камсамольны" (1970).
- Мастацтвазнаўца Барыс Крэпак працягвае знаёміць з твораімі, якія прымаўлі ўдзел у Вялікай Айчыннай вайне. Вы длаведасце, як японцы партызан Ваня Стасевіч стаў сынам палка.
- Мастацтвазнаўца Анастасія Папроцкая зладзіла экскурсію на выставе Пятра Явіча ў швэбскім Мастацкім музэі, а Віктарыя Харытонава — па фотавіставе "Ныбачныя героі" ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі, арганізаванай сумесна з грамадскай длабрачыннай арганізацыяй "Беларускі дзятчыны хоспіс".
- Мастацтвазнаўца Якаў Ленсу длазіцца зглядкам аб правільнасці навукова-практычных семінараў длазайнераў "Макаўска".
- Мастацтвазнаўца Яўген Шунейка разважае пра новы погляд мастака на роліны абшары. Падставай дла гэтага стала выстава Калістрыны Кенігсбергу ў галерыі "Акадэмія" Беларускай дзяржаўнай акадэміяй мастацтваў.
- Анатоль Сініла прапануе чарговую знаходку — партрэт Людвікі Караліны з Радзівілаў. Пра яго знаходжанне і лёс чытайце ў свежым нумары.
- Анастасія Васілевіч звяртаецца дла існавання ў XVIII стагоддзі на нашых землях прыватных тэатраў.
- Аглядальнік Надзея Бунцэвіч раіць паглядзець "Казкі Пушкіна" ў НАДТ імя М. Горькага, а Анастасія Васілевіч запрашае ў РТБД на спектакль "Забалоце" ў паставоўку Яўгена Карніяга.
- Над некаторымі тэндэнцыямі навагодняга рэпертураў (не толькі дла длапей, але і дла дарослых) разважае Надзея Бунцэвіч.
- Доктар гістарычных навук Эмануіл Іофе звяртаецца дла жышчяёй і творчага шлюху народнай артыстка БССР і СССР Ларысы Александрускай.

- Ужо год Сяргей Мікель праірае галоўным балетмайстрам класічнага балета Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага музэяна тэатра. Гэта длабая нагода павесці некаторыя вынікі зробленага, ды не толькі на гэтай пасадзе, а таксама закрануць пытанні развіцця сучаснай хараграфіі. Усё гэта — у інтэр'ю Надзеі Бунцэвіч з творцам.
- Кіназнаўца Наталія Сцяжко запрашае на чарговы сеанс. Гэтым разам "паглядзім" стужку "Неверагоднае перамычэнне" рэжысёра Аляксандра Анісімава. Заставіцеся з намі! Чытайце "Мастацтва"!

Аб'ява

Установа адукацыі "Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў"

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасады прафесарска-выкладчыцкага складу:

- Дацэнт кафедры сцэнічнай мовы, вакалу і пластычных дысцыплін.**
Кваліфікацыйныя патрабаванні: вышэйшая адукацыя, вучоная ступень доктара або кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж работы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае накіраванню адукацыйнай кафедры, не менш як 5 гадоў.
Тэрмін абрання па конкурсе — 5 гадоў.
- Прафесар кафедры жывапісу і графікі.**
Кваліфікацыйныя патрабаванні: вышэйшая адукацыя, вучоная ступень доктара або кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж работы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае накіраванню адукацыйнай кафедры, не менш як 7 гадоў.
Тэрмін абрання па конкурсе — 5 гадоў.
- Старшы выкладчык кафедры малюнка.**
Кваліфікацыйныя патрабаванні: вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені маістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі "Даследчык", вышэйшая адукацыя і наяўнасць вучонай ступені), стаж работы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае накіраванню адукацыйнай кафедры, не менш як 5 гадоў.
Тэрмін абрання па конкурсе — 5 гадоў.
- Старшы выкладчык кафедры музыкі.**
Кваліфікацыйныя патрабаванні: вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені маістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі "Даследчык", вышэйшая адукацыя і наяўнасць вучонай ступені), стаж работы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае накіраванню адукацыйнай кафедры, не менш як 5 гадоў.
Тэрмін абрання па конкурсе — 5 гадоў.
- Дацэнт кафедры тэорыі і практыкі камунікатывага дызайну.**
Кваліфікацыйныя патрабаванні: вышэйшая адукацыя, вучоная ступень доктара або кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж работы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае накіраванню адукацыйнай кафедры, не менш як 5 гадоў.
Тэрмін абрання па конкурсе — 5 гадоў.
- Дацэнт кафедры дзяржаўна-прыкладнага мастацтва і касцюма.**
Кваліфікацыйныя патрабаванні: вышэйшая адукацыя, вучоная ступень доктара або кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац або вынаходстваў, патэнтаў, стаж работы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў або спецыялістаў, работа якіх адпавядае накіраванню адукацыйнай кафедры, не менш як 5 гадоў.
Тэрмін абрання па конкурсе — 5 гадоў.

Тэрмін падачы заяў — адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Заявы і дакументы падаваць на імя рэктара БДАМ на адрас: 220012, г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 81, аддзел кадраў, тэлефон: +375 17 366 93 41. Конкурс праводзіцца 29.04.2024 ва ўстанове адукацыі "Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў".

Афіша з 1 па 8 сакавіка

- НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЭЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл. 8 017 370701 (экскурсійнае бюро)
- Пастаянныя экспазіцыі.
    - Выстава "Уладзімір Коўхун. Жываніс". Да 24 сакавіка.
    - Выстава "Анчышча сэрца маё, ідуць на Чыстай радзі". Да 24 сакавіка.
    - Выстава "Мастацтвам — 85 Афішы і фотаздымкі", прысвечаная юбілею Нацыянальнага мастацкага музэя Рэспублікі Беларусь. Да 24 сакавіка.
    - Выстава "Мастацтва любіць жышчце. Dolce Vita". Да 1 красавіка.
    - Экспазіцыя "Беларуская скульптура XVII—XVIII стст.", на якой прадстаўлена больш за 80 помнікаў вядомых длаўчых скульптур і рэзб, створаных у першай палове XVII — канцы XVIII ст. ст., фонду музэя. Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24. Да 1 красавіка.
    - Выстава "Ракурсы творчасці: зямля, вада, неба" народнага мастака Беларускай выдатнага майстра Ірэнэа-Элінага Кулава, длаўчанага жыласціна, мастацтвазнаўцы і таленавітага педагога Пятра Васільева Масленікава (1914—1995), прысвечаная 110-годдзю з дня нараджэння мастака. Да 21 красавіка.
    - Экскурсіі: "Самыя-самыя... (6+)"; "Ягога колеру змаў?" (6+); "Казкі Усходу" (10+); "Міфы Старожытай Грэцыі і Рыма" (10+); "Партрэты длаўчых маймак палавеніў"; "10+"; "Тышча мой каханні" (16+); "Яныя партрэты" (16+); "Мінск у музэі" (16+). Правадзіцца заўсёды.

- МУЗЭЙ "ДАМ ВАН'КОВІЧАЎ" КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І-Й ПАЛОВОЙ ХІЛ СТ.
г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл. 8 017 3637796, 8 017 3588878
- Выстава графічнага партрэта XIX стагоддзя "Полла" з фонду Нацыянальнага мастацкага музэя Рэспублікі Беларусь. З 5 сакавіка да 15 мая.
  - Пастаянныя экспазіцыі.
    - Брайн-рынг "Зрудацыя. Упэўненасць. Паспех". У гульні могуць прыняць ўдзел любыя арганізаваныя групы.
    - Казкі "Плошкі мінулага".
    - Экскурсіі "Інтэр'ер кніжачкай дзяткі". Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.
    - Экскурсіі "Шлях мастака Валенція Ваньковіча". Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.
    - Экскурсіі "Садзіны партрэт". Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.

- МУЗЭЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
Мінскі р-н, Астрашчына-Парадзкі с/с, в. Акіоўка, вул. Іванова-Радзіка, 176, тэл. 8 017 507 4468
- Пастаянныя экспазіцыі.
    - Батлеечны спектакль. Правадзіцца заўсёды.
    - Выстава з фонду Нацыянальнага мастацкага музэя Рэспублікі Беларусь.
    - Майстар-клас "Саломалічценне". Правадзіцца заўсёды.
    - Майстар-клас "Ліпка-мотанга". Правадзіцца заўсёды.
    - Майстар-клас "Кіацтва". Правадзіцца заўсёды.

- МУЗЭЙ В. К. БЫЛНІЦКАГА-БІРУЛІ У МАГІЛВЕ
г. Магілёў, вул. Леніна, 37, тэл. 8 0222 650203, 8 0222 658800
- Пастаянныя экспазіцыі.
    - Art-lectorium "Зрудамема мастацтва". Правадзіцца заўсёды.
    - Выставачны праект "Край белых буслы".
    - Вобраз Радзімы ў творах беларускіх мастакоў XX—XXI стст. Да 4 сакавіка.
  - Падабраенні на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

МАГЛЁўСЬКІ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

г. Мінск, вул. Першамайская, 7, тэл.: 8 0222 656604 (каса), сайт: mdrama.by

- Камедыя **“Прымакі” (16+)**. 1 сакавіка ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі **“Брыдкае качаня” (0+)**. 2 сакавіка ў 12.00.
- Змяшаная гісторыя каханьня непатрэбных людзей у 2 дзеях **“Дурнічка і эск” (16+)**. 2 сакавіка ў 18.30.
- Музычная казка ў 2 дзеях **“Царэўна-жаба” (6+)**. 3 сакавіка ў 12.00.
- Трагедыя па матывах камедыі **“Дон Жуан” (16+)**. Прэм’ера. 3 сакавіка ў 18.30.
- Памылка доступу ў 1 дзеі **“Гэта ўсё яна” (18+)**. 5 сакавіка ў 18.30.
- Крымінальная камедыя **“Хітрыкі Скапена” (16+)**. Прэм’ера. 6 сакавіка ў 18.30.
- Рамантычная камедыя ў 2 дзеях **“Я бяру гэтага хлопца” (16+)**. 7 сакавіка ў 18.30.
- Песа-казка для дзяцей у 1 дзеі **“Чаму вымерлі дыназаўры?” (0+)**. 9 сакавіка ў 18.30.
- Урачыстая кантата ў 1 дзеі **“Без пудры” (16+)**. 9 сакавіка ў 18.30.

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛА

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabilet@mail.ru

- Канцэрт ансамбля **“Харошкі”**. Праграма **“Вясна ў Купалаўскім” (6+)**. Галоўная сцэна. 1 сакавіка ў 19.00, 2 сакавіка ў 19.00.
- Казка **“Гісторыя шакаладнага дрэва” (0+)**. Галоўная сцэна. 2 сакавіка ў 11.30.
- Спектакль **“А зоры тут ціхія” (12+)**. Прэм’ера. Галоўная сцэна. 3 сакавіка ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях **“Паўлінка” (12+)**. Галоўная сцэна. 5 сакавіка ў 19.00.
- Трагіфарс **Donna sola (“Жанчына адна”) (18+)**. Камерная сцэна. 6 сакавіка ў 19.00.
- Імпрэза **“Музыка душы” (0+)**. Камінная зала. 6 сакавіка ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **“Чорная панна Нясвіжа” (12+)**. Галоўная сцэна. 7 сакавіка ў 19.00.
- Трагікамедыя ў 2 дзеях **“Рамза і Джульета” (12+)**. Галоўная сцэна. 9 сакавіка ў 19.00.
- Трагікамедыя **“Апошні атракцыён” (16+)**. Галоўная сцэна. 10 сакавіка ў 19.00.

УНП 100379901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Балет у 2 дзеях **“Лебядзінае возера” (12+)**. 1 сакавіка ў 19.00, 6 сакавіка ў 19.00.
- Сольны канцэрт Аксаны Волкавай **“Чырвоны попель” (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 1 сакавіка ў 19.30.
- Опера ў 3 дзеях **“Пікавая дама” (12+)**. 2 сакавіка ў 18.00.
- Балет у 3 дзеях **“Дон Кіхот” (12+)**. 3 сакавіка ў 18.00.
- Опера ў 3 дзеях **“Яўген Анегі” (12+)**. 5 сакавіка ў 19.00.
- Канцэрт **“Мелоды душы” (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 6 сакавіка ў 19.30.
- Аперэта ў 3 дзеях **“Лятучая мыш” (12+)**. 7 сакавіка ў 19.00.
- Экскурсія **“Унікальны свет закулісы Вялікага тэатра Беларусі” (6+)**. 9 сакавіка ў 11.00.
- Опера ў 3 дзеях **“Фаўст” (12+)**. 9 сакавіка ў 18.00.
- Балет у 2 дзеях **“Стварэнне свету” (12+)**. 10 сакавіка ў 18.00.

УНП 191081322

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСЬКІ ТЭАТР “ЛЯЛКА”

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Малаўніная казка ў 1 дзеі **“Як куранятка голас шукала” (0+)**. Прэм’ера. Спектакль у фэе тэатра. 3 сакавіка ў 10.00, 11.30; 10 сакавіка ў 10.30.
- Казка ў 2 дзеях паводле персідскага эпасу **“Тысяча і адна ноч” – “Алазін” (6+)**. 9 сакавіка ў 11.00.
- Гісторыя незвычайнага сяброўства ў 2 дзеях **“Насарог і Жырафа” (4+)**. 10 сакавіка ў 12.00.

УНП 500001869

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ ЗАПАВЕДНІК “НЯСВІЖ”

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

- Часовая экспазіцыя **“Таварыства перасоўных мастацкіх выстаў. XXI стагоддзе. Санкт-Пецярбург”**. Вялікая выставачная зала. Да 10 сакавіка.
- Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля **“4x4”**. Да 15 чэрвеня.
- Выстава **“Маджарскія: армянскі род у гісторыі Беларусі”**. Калекцыйныя залы “Слущыя паясы”. Да 31 ліпеня.
- Часовая экспазіцыя **“Ператвораныя ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**. Да 13 кастрычніка.
- Экспазіцыя **“Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені”**. Аўтар праекта А. Папельскі. Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
- Міжнародны выставачны праект **“Castrum doloris. Пахавальныя цырыманіялі нясвіжскага двара”**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Квэст **“Палацавыя таямніцы”**.
- Виртуальныя выставы: **“Ператвораныя ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**, **“Нясвіж – здабытак сусветнай культуры”**, **“Разбураны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа”**, **“Шэдэўры калекцыі ўнікальных артэфактаў музея-запаведніка «Нясвіж»”**.
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Адзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці (г. Нясвіж, вул. Замкавая, 2а)

- Выставачны праект **“Жывапісны матыў”** сучасных мастакоў Леанілы і Дзмітрыя Трапезнікавых. Да 8 красавіка.

Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)

- Пастаянная экспазіцыя **“Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII – 1-й палове XIX ст.”**.
- Калекцыя гадзіннікаў XIX–XX стагоддзяў **“Культура часу”**. З фондаў музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: **“Безаблічны артэфакт”**, **“Карта сямі каралеўстваў”**, **“Музейны дэтэктыў”**, **“Музейнае расследаванне”**.
- Культурныя мерапрыемствы: **“Прыём у княгіні”**, **“Дзень нараджэння ў ратушы”** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма **“Школа шпіёнаў”** (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства **“Музейка аб музеі”** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма **“Выкрунтасы”** (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС “МІР”

г. п. Мір, Карэліцкі р-н, Гродзенская вобл., тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
- Часовая экспазіцыя **“Погляд у мінулае: мода, стыль і прыгажосць (0+)”**. Прадметы побыту, мэбля, мужчынскія і жаночыя аксесуары прадстаўнікоў вышэйшых слаёў грамадства XIX – пачатку XX стагоддзя. Слановая зала. Да 15 сакавіка.
- Экспазіцыя **“Воіны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку”**.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатрызацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дзяцей **“Інтрыгі Купідона”**.
- Сямейная квэст-экскурсія **“Легенды і паданні Мірскага замка”**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **“Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце”**, **“Асабліваці жаночага касцюма XVIII ст.”**, **“Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст.”**, **“Печы з каробкавай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў”**.

УНП 590201541

t.me/vultainfa

ВІЦЕБСК АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69, тэл.: 8 0212 368387 (каса), сайт: vitebsk-fil.by

- **“БАХТАЛЭ РАМАЛЭ” – “ШЧАСЛІВЫЯ ЦЫГАНЕ”**. Тэатрызаваны канцэрт Музыкальнага тэатра **“РАДА”**. 5 сакавіка ў 19.00.
- **“ДЖАЗ З НЬЮ-ЁРКА”** ў выкананні квартэта **МАРКА ГРОСА (ЗША) (6+)**. 7 сакавіка ў 19.00.
- **“КАРАМЕЛКА І ГАРОШЫНКА Ў ІНТЭРНЭЦЕ” (3+)** у межах праекта **“ФІЛАРМОНІЯ – ДЗЕЦЯМ”**. 9 сакавіка ў 11.00.
- **“КАРАМЕЛКА ПРЫГАЖОСЦІ” (6+)**. Канцэрт да Дня жанчыны. 9 сакавіка ў 19.00.
- Прадстаўленне **“КАРАМЕЛКА І ГАРОШЫНКА Ў КОСМАСЕ” (3+)** у межах праекта **“ФІЛАРМОНІЯ – ДЗЕЦЯМ”**. 10 сакавіка ў 11.00.

УНП 300149858

БЕЛАРУСЬКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
- Часовая выстава **“Адзіная памяці верныя”**, прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі.
- Часовая экспазіцыя **“Музей Час Памяці”**, створаная ў рамках праекта “Адкрытыя фонды”.
- Выстава работ удзельнікаў конкурсу малюнка **“Ганарымся Героямі”**.

Падрабязнасці на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Някрасава, 3, тэл.: 8 017 2350331, час працы: серада – нядзеля з 12.00 да 20.00

- Міжнародная выстава **“Салярізм”**. Да 26 мая.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978, час працы: серада – нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект **“Страсці па архітэктуры”**. Да 28 красавіка.

УНП 192545414

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 100377711

СТРАТА

Адміністрацыя і педагогічны калектыў установы адукацыі “Беларуская дзяржаўная харэаграфічная гімназія-каледж” шчыра смуткуюць у сувязі са смерцю выкладчыка французскай мовы Таццяны Аляксандраўны Грыгор’евай і выказваюць глыбокія спакуванні яе мужу Міхаілу Яфімавічу, дачцэ Кацярыне і ўнуку Мацвею.

КУЛЬТУРА

Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЕВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.

Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова “КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА”.

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.

Рэдакцыя газеты “Культура”: Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.

Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Геннадзеўна.

Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ.

Рэдактар аддзела — Віктар ГАУРЫШ.

Аглядальнікі рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКАЛОВА, Ілья СВЯРЬЦІН, Даніл ШЫКА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.

Рэдактары літаратурна-Машэвіч ЗАЙЦАУ, Лідзія НАЛІЦКА, Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны адзел: 8 017 2860797.

Падпісныя індэксы: 63875, 638752, 63879. Ільготны на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %).

Камплект (газета “Культура” і часопіс “Мастацтва”): 63874, 638742 (зніжка 10 %).

Рознічны кош — па дамоўленасці.

* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнасю ім’я і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдання, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.

Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 29.02.2024 у 16.00. Замова № 568. Наклад 3560.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавечтва “Беларускі Дом друку”. 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.

© “Культура”, 2024.